विद्या भवन बालिका विद्यापीठ लखीसराय

वर्ग नवम् विषय संस्कृत विषयशिक्षक श्यामउदय सिंह

ता: 09-08-2021-2021 (एन.सी.ई.आर. टी. पर आधारित)

पाठ: अष्टम: पाठनाम लौह तुला

1. **समस्तपदं विग्रहं वा लिखत-**

विग्रहः		**समस्तपदम्**
(क) स्नानस्य उपकरणम्	=	________
(ख) ________ __________	=	**गिरिगुहायाम्**
(ग) धर्मस्य अधिकारी	=	________
(घ) ________ __________	=	**विभवहीनाः**

उत्तर

विग्रहः		**समस्तपदम्**
(क) स्नानस्य उपकरणम्	=	स्नानोपकरणम्
(ख) गिरेः गुहायाम्	=	गिरिगुहायाम्
(ग) धर्मस्य अधिकारी	=	धर्माधिकारी
(घ) विभवेन हीनाः	=	विभवहीनाः

2. **यथापेक्षम् अधोलिखितानां शब्दानां सहायतया "लौहतुला" इति कथायाः सारांशं संस्कृतभाषया लिखत-**

वणिक्पुत्रः स्नानार्थम्

लौहतुला अयाचत्

वृत्तान्तं ज्ञात्वा

श्रेष्ठिनं प्रत्यागतः

गतः प्रदानम्

उत्तराणि- सारांशम्-

एकः जीर्णधनः नामकः वणिक्पुत्रः आसीत्। तस्य पार्श्वे एका लौहतुला आसीत्। निर्धनः भूत्वा सः लौहतुलां श्रेष्ठिनः गृहे निक्षेपभूतां कृत्वा विदेशं गतः। प्रत्यागतः सः श्रेष्ठिनं लौहतुलाम् अयाचत्। श्रेष्ठी उवाच - 'सा तु मूषकैः भक्षिता।' ततः सः श्रेष्ठिपुत्रेण सह स्नानार्थम् गतः। तेन श्रेष्ठिपुत्रः गिरिगुहायां निक्षिप्तः। श्रेष्ठिना पृष्टः सः अवदत् - 'बालः श्येनेन अपहृतः'। विवदमानौ तौ राजकुलं गतौ। धर्माधिकारिणः सर्वं वृत्तान्तं ज्ञात्वा परस्परं तुला-शिशु-प्रदानम् च कृत्वा तौ संतुष्टौ अकुर्वन्।